

Hasselmus i Naturpark Tystrup-Bavelse

Status 2015

Hasselmus, Muscardinus avellanarius

Foto: Kim Simonsen 2015

Generel information

Kendetegn: Kroppens længde 6-9 cm, halen forholdsvis lang, 5,5-7 cm, og tæt besat med ret korte hår (kort busket). Bagfodens længde 1,5-1,8 cm. Vægt 15-25 g og op til 35 g i sept.-okt., når dyrene er fedest inden vintersøvnen. Pelsen er udstående, tæt og blød, rygside er okkergul til varmt brun, bugside lidt lysere. Struben er helt hvid. Ørerne er ret korte, afrundede og hårklædte. Øjnene er store og mørke. Snuden kort, med lange knurhår.

Hasselmusen er den mindste af de europæiske syvsovere og den eneste repræsentant for syvsoverfamilien i Danmark. Den har, ligesom de andre syvsovere, 4 kindtænder i hver kæbehalvdel.

Hasselmusen indvandrede formodentlig til Danmark for omkring 11.000 år siden, da klimaet var varmere, og en artsrig løvskov med bl.a. lind, eg og hassel bredte sig over det meste af landet.

Hasselmusen er i dag et af Danmarks sjældneste pattedyr. Den er truet overalt i sit udbredelsesområde – også i øvrige Europa - pga. fragmentering og forringelse af dens levesteder. Hasselmusen er opført på den danske rødliste under kategorien EN og i EU's habitatdirektiv, bilag IV.

Naturstyrelsens registrering i 2000-2005 viser, at der kun er ganske få og spredte lokaliteter med Hasselmus i Danmark, og at skovene mellem Sorø og Slagelse er et kerneområde. I 2012 registrerede Naturstyrelsen tilstedeværelsen af Hasselmus i Horsebøg Skov og Nyrup Skov.

DN Sorø har gennem adskillige år overvåget Hasselmusen i Horsebøg Skov og i de seneste 1-2 år desuden ved Rødeng og i Nyrup Skov samt omkring Topshøj Skov.

Der findes formodentlig kun to områder i Danmark med Hasselmus-bestand. Det andet område er på sydlige Fyn.

Status i 2015

Midt i marts 2015 tilså og rengjorde medlemmer fra DN's Hasselmusgruppe de opsatte kasser i de områder i Sydvestlige del af Sorø kommune. DN's Hasselmusgruppe har nu omkring 180 kasser i alt i de pågældende områder.

Stor tak til Stiftelsen, Erik Schulz fra Nyrup Skov og lodsejere langs Rødengvej, Parnasvej og Lundhøjvej for velvillig deltagelse.

Observationerne fra 2015 er indsamlet ultimo september, hvor hasselmusgruppen tilså kasserne. Disse resultater er blevet sammenholdt med resultaterne fra specialestuderende fra Syddansk Universitet i Odense, Kristine Langager Jensen, som tilså de fleste af kasserne ultimo juli i forbindelse med en undersøgelse af, om forekomst af Hasselmus kan anvendes til at konkludere en større artsdiversitet af insekter.

Afsnit	Antal kasser	Kasser med reder og /eller Hasselmus
A	15	8 (heraf 5 med Hasselmus)
B	18	13 (heraf 6 med Hasselmus)
C	12	2 (heraf 0 med Hasselmus)
D	9	6 (heraf 4 med Hasselmus)
E	16	7 (heraf 4 med Hasselmus)
F	15	7 (heraf 2 med Hasselmus)
G	18	3 (heraf 2 med Hasselmus)
H	21	6 (heraf 1 med Hasselmus)
N	30	11 (heraf 7 med Hasselmus)
T	24	2 (heraf 1 med Hasselmus)

Konklusionen vedr. dette års observationer (2015) er, at der nu forekommer Hasselmus i kasser i alle de 9 afsnit. Dog er der ikke fund i kasserne i syd for Topshøj Skov. Måske skyldes det, at de nye kasser, som er lavet af Douglasgran, lugter kraftigt og dermed er meget lidt Hasselmusvenlige som nye. Hasselmusen har dog andre steder "fundet ud af" at gå i kasserne, når de har siddet et års tid, bl.a. i Nyrup Skov, hvor alle var tomme i 2014, også i de to områder, hvor Naturstyrelsen fandt Hasselmus i 2012. Den tilsyneladende pæne fremgang i forhold til 2014, skyldes derfor nok, at flere kasser er fundet "beboelsesvenlige" af Hasselmusen.

Der er fund af Hasselmus lige vest for Kongskilde i både 2014 og 2015 og på grundlag af Naturstyrelsens data bl.a. nord for jernbanen i Nyrup Skov samt i Eickstedtlund, må det konkluderes, at Hasselmusen er udbredt i den sydvestlige del af Sorø Kommune. Vi har set unger i flere kasser, men vi ved ikke, om populationen er stabil, bl.a. fordi samme individ kan have flere sommerreder

En ege-bevoksningen i blev udtyndet i oktober 2013, dog undlod man at udtynde en bræmme på ca. 20 meter. Dette viste sig at være en god idé, idet Hasselmus næsten udelukkende er fundet i kasser i denne bræmme. Der er desværre ofte langt mellem de gode områder. Vi håber, at den lille population har en størrelse, som gør, at den kan overleve, og at den ikke begynder at udvise tegn på indavl. Det vil være ønskeligt med flere Hasselmusvenlig korridorer mellem områderne.

Tak til Sorøs borgmester Gert Jørgensen for fremmødet ved kasseeftersynet ultimo september, hvor Hasselmusgruppen fik lejlighed til at fremvise en Hasselmus og til bl.a. at fortælle om vigtigheden af at beskytte og hjælpe Hasselmusen (Sorø kommunes ansvarsart), da området vest for Sorø tilsyneladende nu er det ene af de to eneste kerneområder i Danmark.

I 2014 blev vi opmærksomme på, at Hasselmusen kan bygge nye reder hen på efteråret måske til årets andet kuld unger, ligesom den kan finde på at kravle op i en kasse i en mild periode om vinteren. Dette sidste fik vi også bekræftet i 2015.

Kristine, den specialestuderende, observerede ved et kassetjek i sommer to sovende Hasselmus uden rede. Kun to dage efter så hun en fuld færdig rede i kassen. Den hurtighed var alligevel forbløffende for Hasselmusgruppen.

Resultatet af dette års observationer i det undersøgte område blev, at der blev fundet 65 aktive Hasselmusereder, hvoraf 33 var beboede.

For at øge sammenhængen mellem områder med Hasselmus i skovene, dvs. for at mindske fragmenteringen af populationen (og dermed mindske risikoen for indavl), er det et stort ønske, at der kan oprettes flere Hasselmusvenlige korridorer samt flere indre skovbryn, ligesom Hasselmusvenlig beplantning kan blive opretholdt i videst mulig omfang (f.eks. gedeblad, benved, hunderose, hylde, tjørn, kvalkved, hassel, vildæble, fuglekirsebær, eg....).

Her ses en af ynglekasserne til Hasselmusen

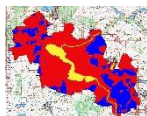

Ynglekasse til Hasselmus (Foto: Benth Micho Lange, 2016)

Kilde. DN-Sorø Hasselmus-gruppen 2015

Giv et bidrag til Hasselmusen via Støtteforeningen for Tystrup-Bavelse Naturpark

- Brug og bevar den danske natur –
- www.naturpark-tystrup-bavelse.dk

Benth Micho Lange

Udarbejdet af Støtteforeningen til Tystrup-Bavelse Naturpark med data fra DN-Sorø/Hasselmus-gruppen. (2016)